

સપ્ટેમ્બર-૨૦૨૧
અંક-૧૨૬

પ્રકાશક

તેજસ પરમાર

આઈ.એ.એસ.

મ્યુનિસિપલ કમિશનર

સંપાદક

ડી. બી. મિસ્ત્રી

ડે. મ્યુનિસિપલ કમિશનર

સહ સંપાદક

દિવ્યેશ ગામેતી

ઈ. ચા. ચીફ ક્યુરેટર

સંયોજક

ડૉ. પૃથુલ દેસાઈ

પ્રિન્સીપાલ

પી.ટી.સાયન્સ કૉલેજ

સાયન્સ સેન્ટર

વિજ્ઞાનમાં નવીન ખોજ

સ્ટાર્ટઅપ **Astrobase** દ્વારા ભારતના પ્રથમ ફુલ-ફ્લો રોકેટ એન્જિન એવરેસ્ટનું અનાવરણ થયું.

મિથેન-સંચાલિત એન્જિન સૌથી અદ્યતન રોકેટ ઓકિસડાઈઝરને મુખ્ય દહન ચેમ્બરમાં ઘડેલે છે.

પ્રોપલ્શન ડિઝાઈનમાંથી એકનો ઉપયોગ કરે છે અને

ફુલ-ફ્લો એન્જિનમાં બળતણ અને ઓકિસજન

ભવિષ્યમાં ફરીથી વાપરી શકાય તેવા ઓર્બિટલ રોકેટ

બંનેને પહેલા અલગ પ્રી-બર્નરમાં આંશિક રીતે બાળવામાં

માટે વિકસાવવામાં આવી રહ્યું છે.

બેંગલુરુ સ્થિત

સ્ટાર્ટઅપ **Astrobase**

Space Technologies

દ્વારા સંપૂર્ણ, પરીક્ષણ-માટે-

તૈયાર, ફુલ-ફ્લો સ્ટેજ

કમ્બિનેશન રોકેટ એન્જિનનું

અનાવરણ કરવામાં આવ્યું, જે

સંપૂર્ણપણે ભારતમાં બનાવવામાં આવ્યું છે.

છે.

એવરેસ્ટ નામનું ૮૦-ટન-વર્ગનું એન્જિન

પ્રવાહી ઓકિસજન અને પ્રવાહી મિથેનનો ઉપયોગ કરે

છે, જેનું મિશ્રણ મેથાલોકસ તરીકે ઓળખાય છે અને તે

અવકાશના શૂન્યાવકાશમાં લગભગ ૮૦૦ કિલો ન્યૂટન

થ્રસ્ટ ઉત્પન્ન કરવા માટે રચાયેલ છે.

પરંપરાગત રોકેટ એન્જિનમાં, દહન દરમિયાન

ઉત્પન્ન થતા કેટલાક ગરમ વાયુઓનો ઉપયોગ ટર્બો

પંપને પાવર આપવા માટે થાય છે, જે બળતણ અને

Space X હાલમાં એકપાત્ર કંપની છે જેણે

ઓર્બિટલ રોકેટમાં ફુલ-ફ્લો **Stage combustion**

એન્જિનનું પ્રદેશ કર્યું છે.

મૂળ સ્ત્રોત: [Startup Astrobase unveils India's first full-flow rocket engine Everest - India Today](#)

લેખક: Aryan on 7th August, 2026

આ માસના વૈજ્ઞાનિક

મિહિર કુમાર બોઝ

મિહિર કુમાર બોઝનો જન્મ ૧ સપ્ટેમ્બર, ઈ.સ. ૧૯૩૩ના રોજ પશ્ચિમ બંગાળના કોલકતા ખાતે થયો હતો.

તેઓએ કોલકતામાં આવેલ પ્રેસિડેન્સી કોલેજમાંથી સ્નાતક અને અનુસ્નાતકની પદવી મેળવી હતી. તેમજ ઈ.સ. ૧૯૬૬-૬૭ દરમિયાન નોર્વેની ઓસ્લો યુનિવર્સિટીમાંથી પોસ્ટડોક્ટરલ સંશોધન કર્યું હતું.

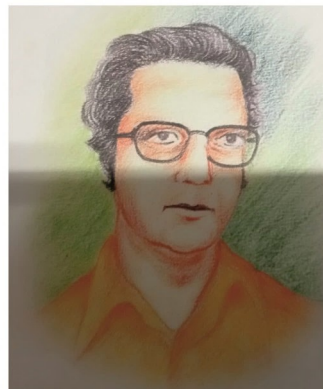
તેઓએ અગ્નિકૃત પેટ્રોલોલોજી, ખનિજશાસ્ત્ર અને ભૂ-રસાયણશાસ્ત્રના ક્ષેત્રોમાં નોંધપાત્ર યોગદાન આપ્યું હતું. ભારતીય આલ્કલાઈન ખડકો પર મહત્વપૂર્ણ સંશોધન પણ તેમના દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. ભારતમાં ચુંબકત્વનો ઇતિહાસ તેમના અભ્યાસની મદદથી જ વધુ ઊંડાણપૂર્વક સમજી શકાય છે. રાસાયણિક પેટ્રોલોલોજી, સ્ફટિક

રસાયણશાસ્ત્ર અને ભારતના અનેક ચુંબકીય સંકુલની મિનિનતાના ઇતિહાસ પરના વિશાળ ડેટા તેમના દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યા છે. તેઓએ સિંધભૂમ પ્રીકેમ્બ્રિયન પ્રાંતમાં એક અનોખા અશ્મિભૂત સીમાંત તટપ્રદેશને ઓળખવામાં પણ નોંધપાત્ર યોગદાન આપ્યું હતું.

પ્રો. બોઝને ઈ.સ. ૧૯૬૦માં S.L. Biswas Medal by the Asiatic Society of Bengal, ઈ.સ. ૧૯૭૨માં National Minerals Award, ઈ.સ. ૧૯૭૬માં પૃથ્વી વિજ્ઞાનમાં Shanti Swarup Bhatnagar Prize થી નવાજવામાં

આવ્યા હતા. તેમનું અવસાન ૧ ઓક્ટોબર ઈ.સ. ૨૦૦૮ના રોજ થયું હતું.

મૂળ સ્ત્રોત: Great Indian Scientists Book, By Shyam Dum

સમય

મંગળવાર થી રવિવાર

તથા

જાહેર રજાના દિવસે

સવારે ૯.૩૦ થી સાંજે ૪.૩૦

સરનામું

સાયન્સ સેન્ટર સુરત

સિટીલાઈટ રોડ,

સુરત - ૩૯૫ ૦૦૭

ફોન નં.

૦૨૬૧ - ૨૨૫૫૮૪૭

+૯૧ ૯૭૨૭૭ ૪૦૮૦૭

ફેક્સ નં.

૯૧-૨૬૧-૨૨૫૫૮૪૬

ઇમેઇલ

sciencecentre@suratmunicipal.org

વેબ સાઇટ

www.suratmunicipal.gov.in

૨ સપ્ટેમ્બર ૧૯૫૩	જર્મન રસાયણશાસ્ત્રી વિલ્હેમ ઓસ્વાલ (ઉદ્દીપકીય, રસાયણિક સંતુલન અને પ્રક્રિયા વેગના ક્ષેત્રમાં તેમના વૈજ્ઞાનિક યોગદાન માટે ૧૯૦૯ના રસાયણશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક વિજેતા)નો જન્મ.
૨ સપ્ટેમ્બર ૧૯૨૨	અમેરિકન ભૌતિકશાસ્ત્રી આર્થર એસ્કિન (કુત્રિમ દ્વીઝર અને જૈવિક પ્રણાલીઓમાં તેમના ઉપયોગ માટે ૨૦૧૮ના ભૌતિકશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક સહ-વિજેતા)નો જન્મ.
૩ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૮	જાપાની રસાયણશાસ્ત્રી રયોજી નોયોરી (ઉદ્દીપકીય હાઇડ્રોજીનેસન પ્રક્રિયાઓ પરના તેમના કાર્ય માટે ૨૦૦૧ના રસાયણશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક સહ-વિજેતા)નો જન્મ.
૪ સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬	જર્મન બાયોલોજિસ્ટ મેક્સ ડેલ્બુક (વાઈરસના રેપ્લિકેશન મિકેનિઝમ અને આનુવંશિક બંધારણ અંગેની તેમની શોધ માટે ૧૯૬૯ના ફિઝિયોલોજી અથવા મેડીસીનમાં નોબલ પારિતોષિકના સહવિજેતા)નો જન્મ.
૬ સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૨	અંગ્રેજ ભૌતિકશાસ્ત્રી એડ્વર્ડ એપલટન (આયનોસ્ફીયરના અસ્તિત્વને સાબિત કરવા માટે તેમના કાર્ય માટે ૧૯૪૭ ના ભૌતિકશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક વિજેતા)નો જન્મ.
૭ સપ્ટેમ્બર ૧૯૧૭	ઓસ્ટ્રેલિયન રસાયણશાસ્ત્રી જહોન કોર્નફોર્થ (એન્ઝાઇમ - ઉદ્દીપકીય પ્રક્રિયાઓની સ્ટીરિયો કેમેસ્ટ્રી પરના તેમના કાર્ય માટે ૧૯૭૫ના રસાયણશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક વિજેતા)નો જન્મ.
૮ સપ્ટેમ્બર ૧૯૧૮	બ્રિટિશ રસાયણશાસ્ત્રી ડેરેક હેરોલ્ડ રિચર્ડ્સ(કોન્ફોર્મેશન સંકલ્પનાની રચના અને રસાયણશાસ્ત્રમાં તેની ઉપયોગિતા માટેના યોગદાન માટે ૧૯૬૯ ના રસાયણશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક સહ-વિજેતા)નો જન્મ.
૯ સપ્ટેમ્બર ૧૯૨૨	જર્મનીમાં જન્મેલા ભૌતિકશાસ્ત્રી હાંસ જ્યોર્જ ડેહમેલ્ટ(આયન ટ્રેપ તકનિકના સહ-વિકાસ માટે ૧૯૮૯ના ભૌતિકશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક સહ-વિજેતા)નો જન્મ.
૧૧ સપ્ટેમ્બર ૧૯૬૦	જાપાનીઝ ભૌતિકશાસ્ત્રી હિરોશી અમાનો(પ્રકાશિત અને સફેદ પ્રકાશ જોતોની સક્ષમ એવા કાર્યક્ષમ વાદળી પ્રકાશ-ઉત્સર્જન કરતા ડાયોડની શોધ માટે ૨૦૧૪ના ભૌતિકશાસ્ત્રમાં નોબેલ પારિતોષિક સહ-વિજેતા)નો જન્મ.
૧૨ સપ્ટેમ્બર ૧૯૮૭	ફ્રેંચ ભૌતિકશાસ્ત્રી ઈરિન જોલિયોટ-ક્યુરી (પ્રેરિત રેડિયોએક્ટિવીટીની તેઓની શોધ માટે ૧૯૩૫ના રસાયણશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક સહ-વિજેતા)નો જન્મ.
૧૨ સપ્ટેમ્બર ૧૯૪૦	જર્મન રસાયણશાસ્ત્રી/ભૌતિકશાસ્ત્રી જોઆચિમ ફ્રેંક (દ્રાવણમાં બાયોમોલેક્યુલ્સના હાઈ-રિઝોલ્યુશન માળખાના નિર્ધારણ માટે ઇલેક્ટ્રોન- માઇક્રોસ્કોપી વિકસાવવા માટે ૨૦૧૭ના રસાયણશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક સહ-વિજેતા)નો જન્મ.
૧૪ સપ્ટેમ્બર ૧૯૫૧	બ્રિટીશ ભૌતિકશાસ્ત્રી એફ. ડંકન એમ. હલ્ડેન (ટોપોલોજીકલ ફ્રેંચ ટ્રાન્ઝિશન્સ અને દ્રવ્યના ટોપોલોજીકલ ફ્રેંચ સૈદ્ધાંતિક શોધ માટે ૨૦૧૬ના ભૌતિકશાસ્ત્રમાં નોબેલ પારિતોષિક સહ-વિજેતા)નો જન્મ.
૧૬ સપ્ટેમ્બર	“ઓઝોન સ્તરના સંરક્ષણ માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ” (યુ.એન)
૨૧ સપ્ટેમ્બર	આંતરરાષ્ટ્રીય “શાંતિ દિવસ” (યુ.એન.દ્વારા)
૨૧ સપ્ટેમ્બર ૧૯૨૬	અમેરિકન ભૌતિકશાસ્ત્રી ડોનાલ્ડ એ.એલર (સબ એટોમિક પાર્ટીકલ ફિઝિક્સમાં વપરાતા બબલ ચેમ્બર ની શોધ માટે ૧૯૬૦ના ભૌતિકશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક વિજેતા)નો જન્મ.
૨૨ સપ્ટેમ્બર ૧૭૯૧	માઈકલ ફેરાડે(ઇલેક્ટ્રોમેગ્નેટીક ઈન્ડક્શનના શોધક)નો જન્મ.
૨૩ સપ્ટેમ્બર ૧૯૧૫	અમેરિકન ભૌતિકશાસ્ત્રી ક્લિફોર્ડ શુલ (ન્યુટ્રોન સ્કેટરિંગ તકનિકના વિકાસ માટે ૧૯૯૪ના ભૌતિકશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક સહ-વિજેતા)નો જન્મ.
૨૩ સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૩	શરદ સંપાદ: આ દિવસે પૃથ્વી પર દિવસ અને રાત્રી સમાન બને છે.
૨૫ સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૬	અમેરિકન આનુવંશિકશાસ્ત્રી થોમસ હન્ટ મોર્ગન (આનુવંશિકતામાં રંગસૂત્રો ભાગ ભજવે છે એ ભૂમિકાને સ્પષ્ટ કરતી શોધો માટે ૧૯૩૩ના ફિઝિયોલોજી અથવા મેડીસીનમાં નોબલ પારિતોષિક વિજેતા)નો જન્મ.
૨૮ સપ્ટેમ્બર ૧૮૫૨	ફ્રેંચ રસાયણશાસ્ત્રી હેનરી મોઇસન (ફ્લોરિન સંયોજનોમાંથી ફ્લોરિન અલગ કરવાના તેમના કાર્ય માટે ૧૯૦૬ના રસાયણશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક સહ-વિજેતા)નો જન્મ.
૨૮ સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૮	સ્પેસ X એ પ્રથમ ખાનગી અવકાશયાન ફાલ્કન ભ્રમણકક્ષામાં લોન્ચ કર્યું
૨૯ સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૧	એનરીકો આલ્બર્ટો ફર્મી (પ્રેરિત રેડિયોએક્ટિવીટી પરના તેમના કાર્ય માટે ૧૯૩૮ના ભૌતિકશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક વિજેતા)નો જન્મ.
૨૯ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૨	જર્મન ભૌતિકશાસ્ત્રી રેઈનર વેઈસ (LIGO ડિટેક્ટર અને ગુરુત્વાકર્ષણ તરંગોના અવલોકનમાં નિર્ણાયક યોગદાન માટે ૨૦૧૭ના ભૌતિકશાસ્ત્રમાં નોબલ પારિતોષિક સહ-વિજેતા)નો જન્મ.

યુ.એન. - યુનાઈટેડ નેશન્સ

WHO - વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશન

યુનેસ્કો - યુનાઈટેડ નેશન્સ એજ્યુકેશનલ, સાયન્ટીફિક એન્ડ કલ્ચરલ ઓર્ગેનાઈઝેશન

માનસિક વિકારો/અસ્વસ્થતા એટલે શું?-પ્રકારો

માનસિક વિકારો/અસ્વસ્થતા-

માનસિક વિકારો એ સ્વાસ્થ્યની એવી સ્થિતિઓ છે જેમાં વ્યક્તિના જ્ઞાનાત્મક (વિચારવાની ક્ષમતા), ભાવાત્મક નિયમન અથવા વર્તનમાં નોંધપાત્ર વિક્ષેપ જોવા મળે છે. અમેરિકન સાયકિયાટ્રિક એસોસિએશનનું DSM5-TR આ વિકારોને મુખ્ય જૂથોમાં વર્ગીકૃત કરે છે જેથી વ્યાવસાયિકોને તેનું નિદાન કરવામાં અને અસરકારક સારવાર યોજનાઓ બનાવવામાં મદદ મળી શકે.

માનસિક વિકારોની સૌથી સામાન્ય શ્રેણીઓમાં નીચે આપેલ વિકારોનો સમાવેશ થાય છે:

૧) ચિંતાનો વિકાર :

- સામાન્યકૃત ચિંતાનો વિકાર- રોજિંદી બાબતો વિશે અતિશય અને સતત ચિંતા થવી
- ગભરાહટનો વિકાર- અચાનક અને વારંવાર તીવ્ર ડરના હુમલાનો અનુભવ થવો.
- ફોબિયા/અસાધારણ ડર- ચોક્કસ વસ્તુઓ અથવા પરિસ્થિતિઓ પ્રત્યે તીવ્ર, અતાર્કિક ડર લાગવો.
- સામાજિક ચિંતાનો વિકાર- સામાજિક પરિસ્થિતિઓમાં લોકો દ્વારા ન્યાય તોળવામાં આવવાનો અથવા શરમજનક સ્થિતિમાં મુકાઈ જવાનો ભારે ડર લાગવો.

૨) મનોદશાના વિકારો :

- ગંભીર હતાશાનો શિકાર- સતત ઉદાસી, ખાલીપો અને પ્રવૃત્તિઓમાં રસ ગુમાવવાની લાગણી.
- દ્રિદ્યવીચ માનસિક વિકાર- મૂડ, ઊર્જા અને પ્રવૃત્તિના સ્તરોમાં ગંભીર ફેરફારો (ડિપ્રેશનના નીચલા સ્તરથી લઈને મેનિયાના ઊંચા સ્તર વચ્ચે ઝૂલવું)

૩) ચેતાતંત્રીય વિકાસનાં વિકારો:

- અટેન્શન-ડેફિસિટ/હાયપરએક્ટિવિટી ડિસઓર્ડર(ADHD): ધ્યાન ન આપી શકવું અને/અથવા અતિશય સક્રિયતા આવેગશીલતાની સતત પેટર્ન
- ઓટિઝમ સ્પેક્ટ્રમ ડિસઓર્ડર(ASD): એક જટિલ સ્થિતિ જે સામાજિક ક્રિયાપ્રતિક્રિયા, વાતચીત અને વર્તનને અસર કરે છે.

૪) વ્યક્તિત્વના વિકારો:

- બોર્ડરલાઈન પર્સનાલિટી ડિસઓર્ડર (BPD): મૂડ, આત્મ-છબી અને સંબંધોમાં ગંભીર અસ્થિરતા

b. એન્ટીસોશિયલ પર્સનાલિટી ડિસઓર્ડર: અન્ય લોકોના અધિકારોનું

ઉલ્લંઘન કરવાની અથવા તેમની સાથે છેતરપિંડી/ચાલાકી કરવાની લાંબા ગાળાની પેટર્ન

c. નાર્સિસિસ્ટિક પર્સનાલિટી ડિસઓર્ડર: પોતાના મહત્વની અતિશયોક્તિ ભરી ભાવના અને પ્રશંસા મેળવવાની ઊંડી જરૂરિયાત.

પ) સાયકોટિક ડિસઓર્ડર્સ: મનોવિકૃતિ સંબંધિત માનસિક વિકારો:

a. સિઝોફ્રેનિયા: વિચારો, દ્રષ્ટિકોણ, લાગણીઓ અને સ્વયંની ભાવનામાં ગંભીર વિકૃતિઓ દ્વારા વર્ગીકૃત, જેમાં અવારનવાર ભ્રમણા અથવા ભ્રમક માન્યતાઓનો સમાવેશ થાય છે.

દ) ટ્રોમા અને સ્ટ્રેસ રિલેટેડ ડિસઓર્ડર્સ:

a. પોસ્ટ-ટ્રોમેટિક સ્ટ્રેસ ડિસઓર્ડર (PTSD): કોઈ ભયાનક ઘટનાનો અનુભવ કરવાથી કે તેને નજરે જોવાથી ઉદ્ભવે છે, જેના લીધે ભૂતકાળની ઘટનાઓ યાદ આવવી, દુઃસ્વપ્નો આવવા અને ભારે ચિંતા થવી જેવી સમસ્યાઓ થાય છે.

બ) ઈટિંગ ડિસઓર્ડર્સ:

a. એનોરેક્સિયા નર્વોસા: વજન વધવાનો ઝંખૂની ડર જેના કારણે ખોરાક પર ગંભીર નિયંત્રણ આવી જાય છે.

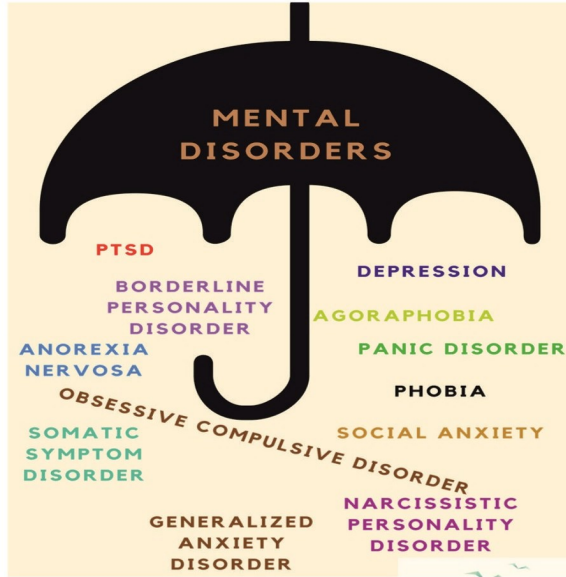
b. બુલિમિયા નર્વોસા: વધુ પડતું ખાવાની ટેવ અને ત્યારબાદ વજન વધતું અટકાવવા માટે ઉલ્ટી કરવા જેવા પ્રયત્નો કરવાનું ચક્ર.

૮) ઓબ્સેસિવ-કમ્પલ્સિવ એન્ડ રિલેટેડ ડિસઓર્ડર્સ:

a. ઓબ્સેસિવ-કમ્પલ્સિવ ડિસઓર્ડર(OCD): અનિચ્છનીય, વારંવાર આવતા વિચારો (ધૂન/ધલણ) અને વારંવાર કરવામાં આવતા વર્તન (મજબૂરી/બાદચાત્મક વર્તન) જેવી લાક્ષણિકતા ધરાવે છે.

૯) ચેતા-જ્ઞાનાત્મક વિકૃતિઓ:

a. ડિમેન્સિયા (સ્મૃતિભ્રંશ)/ અલ્ઝાઈમર્સ રોગ: જ્ઞાનાત્મક કાર્યક્ષમતા માં ઘટાડો, જે યાદશક્તિ, વિચારસરણી અને વર્તનને અસર કરે છે.

મૂળ સ્ત્રોત: <http://en.wikipedia.org>
<http://www.psychiatry.org>

વિજ્ઞાન મેળો-૨૦૨૬

સુરત મહાનગર પાલિકા સંચાલિત સાયન્સ સેન્ટર સુરત સ્થિત આર્ટ ગેલેરી ખાતે “વિજ્ઞાન મેળો-૨૦૨૬” નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. તા. ૧૨ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૬ દરમિયાન સુરત શહેરની ૪૪ શાળાઓના ૧૭૦ વિદ્યાર્થીઓ તથા ૮૫ શિક્ષકો દ્વારા તૈયાર કરેલ કુલ ૮૫ પ્રોજેક્ટ્સ પ્રદર્શિત કરવામાં આવેલ હતા.

આ વિજ્ઞાન મેળાની થીમ “ઉજ્જવળ ભવિષ્ય માટે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ” રાખવામાં આવેલ, જેમાં શાળાના વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા નીચેના વિષયો અંતર્ગત સંશોધનાત્મક વિચારો અને ટકાઉ ટેકનોલોજી સહિતના પ્રોજેક્ટ પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યા હતા.

૧. વિજ્ઞાન/ગણિતમાં આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ મોડેલનો ઉપયોગ- ૨૧ પ્રોજેક્ટ્સ
૨. સ્વાસ્થ્ય અને સુખાકારી ક્ષેત્રે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ- ૧૯ પ્રોજેક્ટ્સ
૩. ટકાઉ ભવિષ્યના નિર્માણમાં ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ- ૪૫ પ્રોજેક્ટ્સ

સાંસ્કૃતિ સમિતિ અધ્યક્ષ દીમાન રાજેશભાઈ રાણા અને ડ્રેનેજ શા. રજનીશભાઈ દેસાઈ દ્વારા પ્રોજેક્ટ્સ નિહાળવામાં આવ્યા હતા અને ૧૩ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૬ના રોજ તેઓના શુભ હસ્તે મેમેન્ટો એનાયત કરવામાં આવ્યા હતા.

પ્રકલ્પ

સુરત મહાનગર પાલિકા સંચાલિત સાયન્સ સેન્ટર સુરત સ્થિત આર્ટ ગેલેરી ખાતે તા. ૧૨ અને ૧૩ ઓગસ્ટના રોજ ધોરણ ૮ થી ૧૨ના વિદ્યાર્થીઓ માટે “વિજ્ઞાન મેળો-૨૦૨૬” નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં M.U.S. Primary English Medium School ના વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા વિજ્ઞાન/ગણિતમાં આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ મોડેલનો ઉપયોગ વિષય પર “Mathematics in Architecture” પ્રકલ્પ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.

આ પ્રકલ્પનો હેતુ ગણિત એ સ્થાપત્ય અને ઈમારતની ડિઝાઇનનો એક મહત્વપૂર્ણ ભાગ છે તે દર્શાવવાનો છે.

આ પ્રકલ્પમાં ગણિતના ૮ મુખ્ય ખ્યાલો દર્શાવવામાં આવ્યા હતા:

૧. ભૂમિતિ: આર્કિટેક્ચરલ ડિઝાઇનમાં ચોરસ, લંબચોરસ, ત્રિકોણ વગેરે જેવા આકારોનો ઉપયોગ થાય છે.
૨. સપ્રમાણતા/સમમિતિ: ઈમારતો અને ઘર/ઈમારતની મુખ્યભાગમાં સંતુલન અને સુંદર બનાવે છે.
૩. ખૂણાઓ: છત, સીડી, કમાન વગેરેમાં વપરાય છે.
૪. ગુણોત્તર અને પ્રમાણ: ઓરડાઓ, બારીઓ, દરવાજા અને અન્ય ભાગો વચ્ચે યોગ્ય સંબંધ જાળવવામાં મદદ કરે છે.
૫. ૩D આકારો: ઘન, નળાકાર, પિરામિડ અને શંકુનો ઉપયોગ વિવિધ સંરચનાઓ અને સ્થાપત્યની વિશેષતાઓમાં કરવામાં આવે છે.
૬. ભાત અને પુનરાવર્તિત ભાત (ચૌકોર): ભોંયતળિયા, દિવાલો, છત અને સજાવટ માટે પુનરાવર્તિત આકારો અને પેટર્નનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.
૭. ક્ષેત્રફળ અને ઘનફળ: બાંધકામ સામગ્રી માટે જરૂરી જગ્યા અને જથ્થાની ગણતરી કરવા માટે મદદરૂપ થાય છે.

એન્ટર્સીંગ સ્પેસ ગેલેરીના એકઝીબીટને ઓળખો

સ્પેસ શટલ

નાસાનું સ્પેસ શટલ એ વિશ્વનું પ્રથમ પુનઃવપરાશમાં લઈ શકાય તેવું અવકાશયાન હતું. તે રોકેટની જેમ પ્રક્ષેપિત થતું હતું અને ગ્લાઈડરની જેમ પૃથ્વી પર આવતું હતું તે કક્ષામાં ખૂબ જ મોટા પે લોડને લઈ જવા અને જરૂર પડ્યે મરામત અર્થે પાછા લાવવા માટે ડિઝાઇન કરવામાં આવ્યું હતું.

૧) કોલંબિયા(૧૯૯૧-૨૦૦૩)

નાસા દ્વારા તૈયાર થયેલ અવકાશમાં જનાર પ્રથમ સ્પેસ શટલ હતું. મિશનની મુખ્ય સિદ્ધિઓમાં અવકાશમાં પ્રયોગશાળા નિર્માણ, ચંદ્ર એક્સ-રે વેધશાળા સ્થાપવી અને હબલ સ્પેસ ટેલિસ્કોપની મરામત હતી. ૧ ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૩ ના રોજ છેલ્લા મિશન દરમિયાન સ્પેસ શટલ પૃથ્વીના વાતાવરણમાં પ્રવેશતા પૃથ્વીના વાતાવરણમાં તૂટી પડ્યું. જેમા ભારતીય મૂળના કલ્પના ચાવલા અને બીજા છ સભ્યોના મૃત્યુ થયા હતા.

આ એક્ઝિબીટ સાયન્સ સેન્ટરના પ્રથમ માળ પર આવેલ ફ્રન સાયન્સ ગેલેરી અને પાવર ઓફ પ્લે ગેલેરીની વચ્ચે આવેલ ‘એન્ટર્સીંગ સ્પેસ ગેલેરી’ માં સ્થિત છે.

